

Bihari Katalin

KÍNA NÖVEKVŐ BEFOLYÁSA A VILÁGGAZDASÁGBAN

The Growing Influence of China in the World Economy

Bihari Katalin, PhD-hallgató, Pécsi Tudományegyetem, Földtudományok Doktori Iskola,
kati_bihari@yahoo.com

A 21. századi világrendnek Kína nélkülözhetetlen pillérévé vált. Az elmúlt évtizedben az tapasztalható, hogy Peking egyre erőteljesebben bekapcsolódik a globális folyamatokba, és mind gazdasági, mind politikai szempontból vezető szerepre törekszik. Jelen cikk áttekintést nyújt arról, hogy milyen stratégiát követ Kína gazdasági és geopolitikai pozíciójának erősítése érdekében. Kína nagyhatalmi törekvéseinek egyik központi eleme a 2015-ben létrejött úgynevezett Belt and Road Kezdeményezés, amelyet szintén bemutatok a tanulmányban, csakúgy, mint a Peking nagyhatalmi ambícióinak megvalósítását célzó nemzetközi intézményrendszert. Az elemzés az említett intézkedések eredményei mellett azt is vizsgálja, hogy milyen tényezők akadályozzák Kína további előretörését a világgazdasági versenyben.

KULCSSZAVAK:

Belt and Road Kezdeményezés, intézményrendszer, Kína, világgazdaság, szegénység

Without doubt, China has become an essential player of the 21st century world order. In the past decade, Beijing has demonstrated an increasingly stronger involvement in global politics, with a clear intention to shape processes and striving for a leadership position, in economic as well as political terms. The present paper examines the strategy followed by China with a view to strengthen its economic and geopolitical position. An essential instrument of China's geopolitical strategy is the Belt and Road Initiative launched in 2015, which is also presented in the study, together with the international institutions aiming to fulfil the ambitions of Beijing to become a superpower. In addition to analysing the impacts of the above-mentioned measures, the paper also examines certain key factors that can hinder China achieving superpower status.

KEYWORDS:

Belt and Road Initiative, China, institutional system, global economy, poverty

1. BEVEZETÉS

A 21. századi világrendnek az Amerikai Egyesült Államok (Egyesült Államok, USA) és Kína egyaránt nélkülözhetetlen pillérei. Az elmúlt évtizedben azonban az tapasztalható, hogy Kína egyre erőteljesebben bekapcsolódott a globális politikába, igyekezett alakítani a folyamatokat,¹ és deklaráltan vezető szerepre törekszik, mind gazdasági, mind politikai szempontból.

Kína 1820-ban, a Csing-dinasztia uralkodása során a világ legnagyobb gazdasága volt, jelenleg a második helyen áll (2019-es nominális GDP-adatok alapján)² az Egyesült Államok után. A 19. század második felében és a 20. század első 70 évében Kína fejlődése megtorpant, és az ország leszakadt a nyugati világhoz képest. Három évtizeddel ezelőtt azonban drasztikus fordulat következett be az addigi gazdaságpolitikában. 1978-ban, amikor Kína szisztematikus piaci reformokat vezetett be, a nemzetközi közösségnek komoly kétségei voltak mind Kína szándékát és motivációját illetően, mind pedig azzal kapcsolatban, hogy valóban képes-e a kommunista rezsim ideológiáját is figyelembe véve valóra váltani nagyhatalmi ambícióit. A reformoknak köszönhetően bekövetkezett fejlődés gazdasági téren rendkívül látványos volt: az ország az elmúlt évtizedekben éves szinten csaknem 10%-os GDP-növekedést produkált, ami a leggyorsabb ütemű bővülésnek számít a történelem során bármely ország részéről. Bár a Világbank adatai alapján 2009 után a gazdasági növekedés kissé lelassult, globális összehasonlításban ekkor is jelentősnek mondható, hogy még 2019-ben is 6,1%-ot ért el.³

Hozzá kell ugyanakkor tenni, hogy a gyorsabb ütemű növekedést Kína esetében részben a kezdeti, az 1970-es években jellemző alacsonyabb szintű abszolút jövedelem is magyarázza. Kérdéses azonban, hogy a fejlődés későbbi szakaszában Kína fenn tudja-e tartani a növekedést, el tudja-e kerülni az úgynevezett közepes jövedelmű országok csapdáját, amelyet csak megfelelő gazdaságpolitikai és intézményi reformokkal lehet leküzdeni. A csapda elkerülésében az innováció, az új technológiák alkalmazása és az oktatás játszhat szerepet.⁴

Szintén fontos megjegyezni, hogy Kína a kiemelkedő gazdasági növekedést a fogyasztás visszafogásával tudta csak elérni (ezt jól mutatja, hogy Kína munkatermelékenysége vásárlóerő-paritáson jelentősen elmarad a G7-országok munkatermelékenységéhez viszonyítva).⁵

¹ Henry Kissinger: *Világrend*. Budapest, Antall József Tudásközpont, 2015. 234.

² *Overview*. The World Bank.

³ Uo.

⁴ Szunomár Ágnes: Gazdasági csodák / gazdasági csapdák – Kínai növekedési kilátások a japán és a dél-koreai példa tükrében. *Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világ gazdasági Intézet Műhelytanulmányok*, (2018), 124. 3–4.

⁵ Zsarnóczy J. Sándor: Kína gazdasági összehasonlítása a világgazdaság fontosabb országaival. *Polgári Szemle*, 14. (2018), 4–6. 347–354. 353.

2. KÍNA GAZDASÁGI POTENCIÁLJA

Kína világgazdaságban betöltött szerepét illetően hangsúlyozandó, hogy az újonnan kialakuló világrendben Peking nagyhatalommá vált, és gazdasági ereje mellett politikai szereplőként is egyre dominánsabb szerepet játszik. A hidegháború végét követő hatalmi vákuumban Kína Oroszország helyére lépett, szoros – elsősorban gazdasági – kapcsolat kiépítésére törekszik a korábban a szovjet blokkhoz tartozó országokkal, többek között a kelet-közép-európai államokkal.

Kína vitathatatlanul hatalmas gazdasági potenciállal rendelkezik, és minden lehetősége megvan rá, hogy valódi globális nagyhatalommá váljon, akár az Egyesült Államokat is háttérbe szorítva. Jae Ho Chung⁶ álláspontja szerint a nagyhatalmi státuszhoz négy alapvető feltétele van: az arra irányuló ambíció, hogy az adott állam nagyhatalommá váljon; az, hogy a külső partnerek miként érzlelik az adott országot; valamint azon képességek, erőforrások összessége, amelyek nagyhatalommá tehetik.⁷ Kína esetében az első feltétel egyértelműen teljesül, hiszen Peking láthatóan arra törekszik, hogy a világ vezető hatalmává váljon. A második kritérium is egyre inkább teljesül Kína vonatkozásában, ugyanis a világ valóban Kínára figyel, felismerve – és egyúttal elismerve –, hogy mindinkább nagyhatalomnak tekintendő. Az erőforrásokat és képességeket illetően Chung négy dimenziót emel ki: a gazdasági, politikai, katonai és „soft power” képességeket. A fenti képességek közül a gazdasági dimenziót kívánom részletesen bemutatni.⁸

A világ legnépesebb országaként, csaknem 1,4 milliárd fős lakosságával Kína napjainkra a világ második legnagyobb gazdasága lett, amely részben méretéből adódóan egyre befolyásosabb szerepet játszik a világgazdasági folyamatok alakításában is. Érdemes megemlíteni továbbá, hogy a 2008-as gazdasági válságot követő időszakról globális szinten Peking járult hozzá legnagyobb mértékben a világgazdaság erősödéséhez (2017-ben a Világbank adatai alapján 26%, 2019-ben pedig már 32% részét adta, állandó 2010-es USD árfolyamon számítva).⁹

1. táblázat • Kína fő gazdasági mutatóinak alakulása 2017–2019 között
(Forrás: a Világbank adatai, www.data.worldbank.org)

	GDP/fő (vásárlóerő- paritáson, USD)	GDP növekedés (reál, %)	GNI/fő (Atlasz módszerrel, USD)	Fogyasztói árindex növekedése (CPI, %)	Teljes lakosság (millió fő)
2017	14 344	6,8	8 740	1,59	1 386
2018	15 602	6,6	9 620	2,07	1 393
2019	16 785	6,1	10 410	2,9	1 398

⁶ Jae-Ho Chung: *Assessing China's Power*. New York, Palgrave Macmillan, 2015. 5–6.

⁷ Uo. 7.

⁸ Uo. 8–10.

⁹ www.data.worldbank.org

Amint az 1. táblázatban ismertetett gazdasági mutatók jelzik, bár a gazdasági növekedés üteme az előző évekhez képest lassult, a Világbank adatai alapján az ország reál GDP-növekedése ebben az évben is meghaladta a 6,1%-ot. Az egy főre jutó GDP növekedése 2017–2019 között mintegy 17% mértékű emelkedést mutatott. Az egy főre jutó GNI 2019-ben elérte a 10 410 USD-t, ami csaknem 20%-os növekedést jelent 2017-hez viszonyítva.

Az Economist Intelligence Unit módszertanával készült hosszú távú előrejelzések azt mutatják, hogy Kína 2026-ra várhatóan utoléri az Egyesült Államokat abszolút GDP tekintetében, és 2050-re a világ vezető gazdaságává válhat.¹⁰

Ezzel együtt Kína néhány mutató alapján továbbra is fejlődő országnak tekintendő: piaci reformjai még korántsem fejeződtek be, és az egy főre jutó GDP-je töredéke a fejlett országokénak (2019-ban 16 785 USD, míg az Egyesült Államoké 65 118 USD volt).¹¹ Óriásiak a jövedelmi egyenlőtlenségek is: a városokban már jórészt megszűnt a mélyszegénység, a falusi területeken azonban az elmúlt években jelentős erőfeszítésekre volt szükség a probléma enyhítésére.

Ami a szegénységi mutatókat illeti, 2016 végén még 45 millió ember élt a szegénységi küszöb (a kínai kormány által meghatározott 2300 jüan) alatt, a legtöbben a vidéki területeken. Mindazonáltal Kína a szegénység kezelése terén sokat lépett előre a gazdasági nyitás óta. A kínai kormány által meghatározott 2300 jüanos szegénységi küszöb alatt élők arányát 2019-re sikerült a 2000-ben mért 49,8%-ról 0,6%-ra mérsékelni.¹² Felismerve, hogy a politikai stabilitás kulcskérdése a legrosszabb körülmények között élők életszínvonalának javítása, Hszi Csin-ping elnök a Kínai Kommunista Párt 19. Kongresszusán azt a célt fogalmazta meg, hogy 2020-ra újabb 70 millió embert kívánnak kihozni a mélyszegénységből. Meg kell azonban említeni, hogy az ambiciózus célok elérése érdekében Peking a vidéki településekről kényszeráttelepítéssel, sok esetben akaratok ellenére költözteti a (kínai mértékkel nézve) kisebb városokba a legszegényebb lakosságot. „A kínai kormány szerint gondosan meg kell határozni, hogy melyek azok a városok, ahová az új lakók költözhetnek. Az olyan virágzó megapoliszok, mint Peking és Sanghaj már rég elérték befogadóképességük maximumát.”¹³

3. A BELT AND ROAD KEZDEMÉNYEZÉS MINT KÍNA NAGYHATALMI TÖREKVÉSÉNEK KIEMELT STRATÉGIÁJA

Kína nagyhatalmi törekvéseinek egyik központi eleme a 2015-ben létrejött Belt and Road Kezdeményezés (BRI). Az Új Selyemútként is emlegetett grandiózus stratégia mögött az az ambíció húzódik, hogy Kína újra Ázsia (és később globális szintű) vezető hatalmává váljon, létrehozva saját befolyási övezetét.

¹⁰ Csizmadia Norbert: *Geopillanat. A 21. század megismerésének térképe*. Budapest, L'Harmattan, 2016. 106.

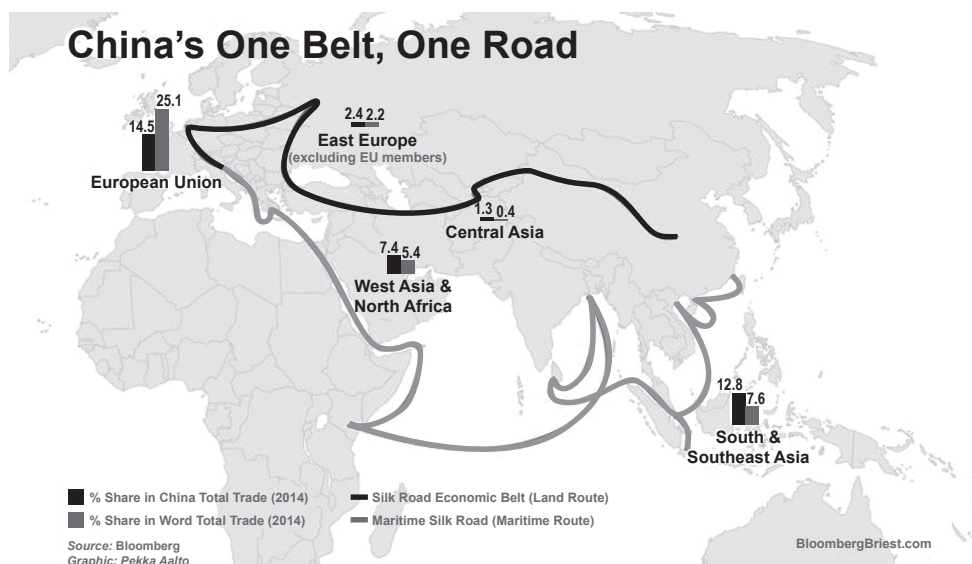
¹¹ www.data.worldbank.org

¹² *Ratio of residents living below the poverty line in China from 2000 to 2019*. Statista.

¹³ Eugene K. Chow: *China's War on Poverty Could Hurt the Poor Most*. *Foreign Policy*, 2018.

2017. december 31-i újratervezésében Hszi elnök magabiztosan kijelentette, hogy Peking a nemzetközi rend őre kíván lenni, és át akarja venni Washington helyét a világ élén. Ennek megvalósítása érdekében szorosabbra fűzik a kapcsolatokat a Belt and Road Kezdeményezés mentén fekvő országokkal, és folytatják a kereskedelmi útvonalak kiépítését.¹⁴

A BRI globális szinten vizsgálva is jelentős fejlesztési stratégia, amelyet a kínai kormányzat indított útjára az 2. ábrán látható OBOR (*megjegyzés: új elnevezése BRI*) utak mentén elhelyezkedő országok gazdasági együttműködése elősegítésének céljával. A kezdeményezés célja, hogy fokozza az áruk és szolgáltatások szabad áramlását és a források hatékony elosztását. Célja továbbá a piaci integráció további növelése és egy regionális gazdasági együttműködési keret létrehozása.

1. ábra • Kína Egy Övezet, Egy Út kezdeményezése

(Forrás: David Tweed – Laurence Arnold: *Quick Take Q&A: How China's New Silk Road Leads Back to Beijing*. Bloomberg, 2016.)

Peking elképzelése szerint az „Egy Övezet, Egy Út” kezdeményezésnek köszönhetően egy-két évtizeden belül olyan 64 országot érintő gazdasági övezet jönne létre, amely újradefiniálja Kína ázsiai, afrikai és európai kapcsolatrendszerét. Mindez azt jelentené, hogy olyan területeken jelenhet meg Kína (köztük Kelet-Közép-Európában), amelyet az USA elhanyagolt az elmúlt évtizedek csendes-óceáni fókuszusa miatt.

¹⁴ N. Pham Tuan: China in 2018: What to Expect. Forecasting Beijing's goals and actions in the next year. *The Diplomat*, 2018. 1–2.

Az övezet „új és már meglévő közúti, vasúti, olaj- és földgázvezetékek összekapcsolásából áll, kiegészülve együttműködő logisztikai központokkal és tengeri kikötőkkel. Az új selyemút több szárazföldi és egy tengeri útvonalat is magába foglal.”¹⁵ Peking befektetésein keresztül már több afrikai és ausztrál ércbányában és a világ számos kikötőjében szerzett tulajdonjogot, amivel az új selyemút koncepcióját szeretné megalapozni. Ezen intézkedések, továbbá az a tény, hogy Kína a világ legnagyobb piaca, Peking gazdasági szerepét fokozatosan növelik.¹⁶

A Belt and Road Initiative stratégia létrehozásával Kína összetett célkitűzéseket kívánt megvalósítani. A legfontosabb motiváció Peking világgazdasági integrációjának növelése, továbbá a Kína által előállított termékek, szolgáltatások, technológia, információ és személyek áramlásának elősegítése. Fontos cél volt a kínai gyártási kapacitástöbblet számára fellelőpiac keresése, és ezzel a kínai termékek piacra jutásának elősegítése, valamint a kínai építőipar számára külföldön beruházási lehetőségek teremtése. A kezdeményezés keretében Kína csökkenteni kívánta exporttermékeik szállítási idejét, ami hozzájárulna versenyképessége további fokozásához. Lényeges szempont volt, hogy az együttműködésbe bekapcsolják Kína kevésbé fejlett területeit, hozzájárulva azok felzárkóztatásához. Végül, de nem utolsósorban azt a törekvést is elősegítette, hogy az importforrások diverzifikálásán keresztül megnövekedett energiabiztonságot érjen el az ország.

„Egyes elemzők szerint a One Belt, One Road (megj: új elnevezése Belt and Road Initiative) kezdeményezés lehet Kína »Marshall-terve«, amely elősegítheti a térség gazdasági integrációját, és új üzleti lehetőségeket nyithat a kínai vállalatok számára. Az eddig megkezdett beruházások kapcsán jól látható, hogy Kína nem a partnerországok jótékony segélyezésére készül, hanem piaci alapú, biztos megtérüléssel kecsegtető beruházások finanszírozását tervezi.”¹⁷ Ugyanakkor, hasonlóan az egykori történelmi selyemúthoz, amely nemcsak termékek szállítását tette lehetővé közel 2000 éven keresztül, úgy az OBOR sem csak a kereskedelmi kapcsolatok szorosabbra fűzésében, hanem a kontinensek közötti kulturális és technológiai összeköttetés erősítésében is kiemelt szerepet játszhat.¹⁸

4. KÍNA GAZDASÁGI FELLENDÜLÉSÉT ELŐSEGÍTŐ INTÉZMÉNYRENDSZER

Peking egyre dominánsabb világgazdasági pozíciójának elérésében a Belt and Road Kezdeményezés mellett kétségtlenül jelentős szerepet játszott az ország által létrehozott gazdasági intézményrendszer és a nemzetközi intézményekben történő, a korábbiánál aktívabb és határozottabb kínai szerepvállalás.

¹⁵ Kis Katalin: Világkereskedelmi központok az ókortól napjainkig, a hálózatelmélet tükrében. In *Tavaszi Szél II. Kötet*. Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége, 2017. 282.

¹⁶ Uo. 282.

¹⁷ Gonda Bence: Kína az új Selyemúttal törne az élre. *Kitekintő*, 2015. október 13.

¹⁸ Csizmadia (2016) i. m. 169–171.

Először is, 2016-ban Hangcsou adott otthont a G20 csúcshoz, ahol Kína nyíltan meghirdette nagyhatalmi ambícióit, és vázolta az általa tervezett strukturális reformokat.

A 2014-ben BRICS Fejlesztési Bank néven létrehozott, később New Development Bankká átnevezett, Brazília, Oroszország, India, Dél-Afrika és Kína által életre hívott multilaterális fejlesztési bank, amelynek céljai között szerepel, hogy középtávon a Világbank és az IMF alternatívájává váljon. A bank fő tevékenysége a tagországokban és fejlődő országokban az infrastruktúra-fejlesztési és fenntarthatósági projektek finanszírozása.

A 2014-ben csaknem 100 milliárd dollár alaptőkével alapított Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Bank (*Asian Infrastructure and Investment Bank* – AIIB), alapvető célja, hogy a kelet-ázsiai fejlesztéseket ne Washington vagy Tokió, hanem Peking irányítása alatt valósítsák meg. Az Ázsiai Fejlesztési Bank (*Asian Development Bank* – ADB) becslése szerint 2030-ig Ázsiában mintegy 22,6 billió USD (éves szinten 1,7 billió USD) értékű infrastrukturális fejlesztésre van szükség.¹⁹ A bankhoz, amelynek tevékenysége szorosan kapcsolódik a Belt and Road Kezdeményezéshez, az ázsiai tagok mellett számos európai ország csatlakozott, így ma már 84 tagja van.²⁰ Formálisan az Egyesült Államok és Japán is csatlakozhatna a bankhoz, azonban erre mindeddig nem került sor. Ez azonban azzal a következménnyel jár, hogy az USA mint befektető és partner óhatatlanul is háttérbe szorul a térségben, ami geopolitikai jelentőségénél fogva azt is eredményezheti, hogy alulmarad a Kínával folytatott versenyben.

Kína annak köszönhetően is egyre nagyobb mértékben integrálódik a világgazdaságba, hogy az elmúlt években számos partnerséget, kereskedelmi és beruházási megállapodásokat hozott létre más országokkal, amelyek részben egymáshoz is kapcsolódnak, átszövik egymást. Ehhez kapcsolódóan kiemelendő a *Regional Comprehensive Economic Partnership* (RCEP) létrehozására irányuló, 10 ASEAN ország (Brunei, Kambodzsa, Indonézia, Laosz, Malajzia, Mianmar, Fülöp-szigetek, Szingapúr, Thaiföld, Vietnam), valamint az ASEAN 5 szabadkereskedelmi partnere (Ausztrália, Új-Zéland, Japán, Dél-Korea, Kína) részvételével zajló tárgyalássorozat, amelyet Kína prioritásnak tekint.²¹ Az RCEP ötlete eredetileg az USA részvételével folytatott *Trans Pacific Partnership* (TPP) ellensúlyozására fogalmazódott meg, amelynek Kína nem részese. Donald Trump azonban, beváltva egyik választási ígéretét, elnöksége egyik első intézkedéseként kilépett a *Trans Pacific Partnership* megállapodásból, ami számos elemző értékelése szerint rendkívül előnyös helyzetet és komoly mozgásteret teremtett Peking számára. Könnyen lehet, hogy ezen intézkedés a „Make America great again” szlogen helyett inkább a „Make China great again” ambíció megvalósításához járult hozzá.²²

Az Egyesült Államokkal ellentétben az Európai Unió (EU) felismerte a Pekinghez fűződő kereskedelmi kapcsolatok elősegítésének és ösztönzésének fontosságát, és igyekszik ezt

¹⁹ *Asia Infrastructure Needs Exceed \$1.7 Trillion Per Year, Double Previous Estimates*. 2017.

²⁰ *China Focus: AIIB no rival to other MDBs, doors always open to US, Japan*. Xinhuanet.

²¹ A Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) honlapja, <https://asean.org>

²² Astrid H. M. Nordin – Mikael Weissmann: Will Trump make China great again? *International Affairs*, 94. (2018), 2. 231–249.

a megfelelő keretekbe terelni. Bár már 2013-tól folytak a tárgyalások egy EU–Kína Beruházási Megállapodásról, 2016-ban az EU új Kína-stratégiát fogadott el, amelynek egyik kulcseleme az EU–Kína közti stratégiai együttműködési dokumentum (*EU–China 2020 Strategic Agenda for Cooperation*).²³ Utóbbi dokumentum az együttműködés lehetséges területeihez kapcsolódóan fogalmaz meg közös stratégiai célokat, amelyeket a következő évtizedben kívánnak realizálni.

5. KONKLÚZIÓ

Peking gazdasági és politikai erejének folyamatos erősödése mellett fontos felhívni a figyelmet néhány olyan tényezőre, amelyek akadályt jelenthetnek Kína szuperhatalmi státuszának elérésében. Először is, pénzügyi és szolgáltatási szektora továbbra is kevésbé fejlett, mint számos nyugati versenytársáé. Az ország szolgáltatási szektorának részaránya a GDP-ből 2019-ben 53,9% volt, ami – bár dinamikus növekedést mutat – továbbra is elmarad a globális szinten mért 61,2% részaránytól.²⁴ Másodszor, a kormány aktív és rendszeres beavatkozása a gazdaságba is kérdéseket vet fel. Harmadszor, a fent említett kereskedelmi és beruházási együttműködések tartóssága és konkrét eredményei is csak évek múlva lesznek mérhetők. Végül, a kínai közigazgatási intézményrendszer és döntéshozatal is jelentős reformokat igényel, annak érdekében, hogy lépést tudjon tartani a beruházások és a kereskedelem bővülésével.

Az új világrendben Kína a korábbinál egyértelműen egyre dominánsabb szerepre törekszik, és amellett, hogy új külpolitikai, illetve külgazdasági stratégiája egyaránt ezt a szuperhatalmi státuszt célozza, a globális kérdésekre is egyre nagyobb hangsúlyt helyez. Megállapíthatjuk, hogy Peking érdekérvényesítő képessége a nemzetközi szervezetekben és a regionális integrációkban fokozatosan nő.

²³ *EU–China 2020 Strategic Agenda for Cooperation*. Európai Külügyi Szolgálat.

²⁴ www.data.worldbank.org

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. *Asia Infrastructure Needs Exceed \$1.7 Trillion Per Year, Double Previous Estimates.* 2017. Elérhető: www.adb.org/news/asia-infrastructure-needs-exceed-17-trillion-year-double-previous-estimates (A letöltés dátuma: 2018. 09. 10.)
2. Bastian, Nicole – Schauer, Stephan: Banking on Speed. *Handelsblatt Today*, 2016. július 6. (A letöltés dátuma: 2018. 09. 10.)
3. Chow, Eugene K.: China's War on Poverty Could Hurt the Poor Most. *Foreign Policy*, 2018. Elérhető: <https://foreignpolicy.com/2018/01/08/chinas-war-on-poverty-could-hurt-the-poor-most/> (A letöltés dátuma: 2018. 09. 10.)
4. Chung, Jae-Ho: *Assessing China's Power*. New York, Palgrave Macmillan, 2015. DOI: [10.1057/9781137534613](https://doi.org/10.1057/9781137534613)
5. Csizmadia Norbert: *Geopillanat. A 21. század megismerésének térképe*. Budapest, L'Harmattan, 2016.
6. Kis Katalin: Világkereskedelmi központok az ókortól napjainkig, a hálózatelmélet tükrében. In *Tavaszi Szél II. Kötet*. Budapest, Doktoranduszok Országos Szövetsége, 2017. 276–289.
7. Kissinger, Henry: *Világrend*. Budapest, Antall József Tudásközpont, 2015.
8. Nordin, Astrid H. M. – Weissmann, Mikael: Will Trump Make China Great Again? *International Affairs*, 94, (2018), 2. 231–249. DOI: [10.1093/ia/iix242](https://doi.org/10.1093/ia/iix242)
9. Szunomár Ágnes: Gazdasági csodák / gazdasági csapdák – Kínai növekedési kilátások a japán és a dél-koreai példa tükrében. *Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet Műhelytanulmányok*, (2018), 124. 1–42.
10. Tuan, N. Pham: China in 2018: What to Expect. Forecasting Beijing's goals and actions in the next year. *The Diplomat*, 2018. Elérhető: <https://thediplomat.com/2018/01/china-in-2018-what-to-expect/> (A letöltés dátuma: 2018. 07. 15.)
11. Tweed, David – Arnold, Laurence: *QuickTake Q&A: How China's New Silk Road Leads Back to Beijing*. Bloomberg, 2016. Elérhető: www.bloomberg.com/news/articles/2016-08-01/quicktake-q-a-how-china-s-new-silk-road-leads-back-to-beijing (A letöltés dátuma: 2018. 07. 08.)
12. Zsarnóczay J. Sándor: Kína gazdasági összehasonlítása a világgazdaság fontosabb országaival. *Polgári Szemle*, 14. (2018), 4–6. 347–354. DOI: [10.24307/psz.2018.1226](https://doi.org/10.24307/psz.2018.1226)

Internetes források

1. A Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének honlapja. Elérhető: <http://asean.org> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 14.)
2. *China Focus: AIIB no rival to other MDBs, doors always open to US, Japan.* Xinhuanet. Elérhető: www.xinhuanet.com/english/2018-01/16/c_136899737.htm (A letöltés dátuma: 2020. 11. 15.)
3. *EU–China 2020 Strategic Agenda for Cooperation.* Európai Külügyi Szolgálat. Elérhető: https://eeas.europa.eu/archives/docs/china/docs/eu-china_2020_strategic_agenda_en.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 11. 14.)
4. *Overview.* The World Bank. Elérhető: www.worldbank.org/en/country/china/overview (A letöltés dátuma: 2020. 11. 15.)
5. *Ratio of residents living below the poverty line in China from 2000 to 2019.* Statista. Elérhető: www.statista.com/statistics/1086836/china-poverty-ratio/ (A letöltés dátuma: 2020. 11. 15.)

Bihari Katalin, PhD-hallgató, a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földtudományi Doktori Iskolájának IV. évfolyamos hallgatója. Érdeklődési és kutatási területei a szabadkereskedelmi megállapodások, valamint a regionális gazdasági integrációk.